

Upravištevno: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in
inosestevstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem
zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izjaje vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo:

Ljubljana — Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo

Fortsetzung der feindlichen Angriffe an der italienischen Südfront

2000 Feindflugzeuge von der Heeresflak seit Beginn des Ostfeldzuges abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 16. Mai. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Von der Ostfront wird nur örtliche Kampftätigkeit am unteren Dnjestr und im Karpatenvorland gemeldet.

Verbände der Heeres-Flakartillerie schossen seit Beginn des Ostfeldzuges 2000 feindliche Flugzeuge ab; davon erzielten allein 300 Abschüsse die Heeresflakabteilungen 275 und 279.

An der italienischen Südfront setzte der Feind seine Angriffe unter Einsatz neuer Infanterie- und Panzerdivisionen gegen unser Verteidigungssystem mit Schwerpunkt südlich Cassino fort. Nach erbitterten wechselvollen Kämpfen gingen einige Höhenstellungen verloren. In anderen Abschnitten wurden örtliche Einbrüche im Gegenangriff bereinigt oder abgewehrt.

Ein starker Kampffliegerverband bombardierte in den späten Abendstunden des 15. Mai feindliche Stützpunkte im Kampfgebiet von Cassino mit guter Wirkung. Es entstanden Brände und Explosionen.

Bei Angriffen einzelner britischer Störflugzeuge auf den Raum von Köln und Mannheim sowie bei Einfügen in die Kiefern- und Kiefern-Flugabwehr wurden in der vergangenen Nacht 4 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

In den ersten Morgenstunden des 16. Mai griffen starke Verbände schwerer deutscher Kampfflugzeuge die britische Hafenstadt Portsmouth mit einer grossen Zahl von Spreng- und Brandbomben an.

che im Gegenangriff bereinigt oder abgewehrt.

Ein starker Kampffliegerverband bombardierte in den späten Abendstunden des 15. Mai feindliche Stützpunkte im Kampfgebiet von Cassino mit guter Wirkung. Es entstanden Brände und Explosionen.

Bei Angriffen einzelner britischer Störflugzeuge auf den Raum von Köln und Mannheim sowie bei Einfügen in die Kiefern- und Kiefern-Flugabwehr wurden in der vergangenen Nacht 4 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

In den ersten Morgenstunden des 16. Mai griffen starke Verbände schwerer deutscher Kampfflugzeuge die britische Hafenstadt Portsmouth mit einer grossen Zahl von Spreng- und Brandbomben an.

Rosenberg o pomenu sedanje vojne

Berlin, 16. maja. Med obiskom v pokrajini Zgornje Donave je državni vodja minister Rosenberg na velikem zborovanju podal zgodovinski pregled sporov z nemškimi nasprotniki. Državni vodja je ob priložnosti svojega govora ugotovil, da pač nihče ne more trditi, da bi mogel dati na vprašanje o smislu sedanje ogromne vojne zadovoljiv odgovor. Ta vojna nosi v sebi vsled veličine sporov tudi najmanjši največji sodelovanja pri vojnih naporih. Na vzhodu je današnji boj obramba proti izropanju. To pomeni, da mora Nemčija sedaj napeti vso silo in moč, da bo lahko še naprej obstajala in ob koncu zmagala. Boj se ne bje le za svobodo Reicha, temveč daleko preko tega za nov red vsega kontinenta.

Rosenberg je podal nato obsežno zgodovinsko sliko nemško-nemške zahteve po vodstvu v Evropi, v nemškem kraljestvu in nemškem cesarstvu. V svojih nadaljnjih izjavah je dejal, da je bila Francija preslaba, da bi izpolnila naloge, ki jo je prevzela od nemškega cesarstva. Angleški napori za obvladovanje Evrope pa so s pomočjo vsega židovskega finančnega kapitala zaveznikov hoteli napraviti iz Evrope kolonijo velikih svetovnih finančnikov. Končno se je pojavila za Evropo največja nevarnost na vzhodu, ki je hotela izpremeniti stari kontinent v boljševiško sovjetsko republiko. S tem je postal smisel današnjega boja docela jasn. Obstaja lahko le v tem, da Adolf Hitler sedaj zopet nastopi dedščino starega nemškega cesarstva.

Minister Rosenberg je dejal, da obstoja poleg uresničenja nemške ljudske države in svetovnopoličnega novega reda na evropskem kontinentu še potreba po izpolnitvi socialne pravičnosti. Pogoj za očiščenje evropskega kontinenta je socialna revolucija Adolfa Hitlerja. To pomeni, da Nemčija ne vodi le obrambne vojne. Nemška vojska nosi na svojih zastavah tradicije nemško-nemške zgodovine enako navdušeno, kakor strastno brani sedanost. Z narodnosocialističnim svetovnim nazorom pa je obenem postala nosilka plamene socialne revolucije po vsej Evropi. Državni vodja je zaključil svoja izjavanja z ugotovitvijo: »Kakor se je narodno-socialistični pokret v 25 letih svoje dosedanje borbe častno uveljavljal v nemški zgodovini, tako moramo tudi v tej vojni zavzeti stališče, vredno Friderika Velikega.«

Odklonitev zavezniške ultimata

Bukarešta, 15. maja. Zavezniški ultimati državam, ki so z Nemčijo v vojni zvezi, da bi se ločile od Nemčije, je naletel v Rumuniji odločno odklonitev.

»Universale« objavila članek, ki označuje oficijelno rumunsko stališče in v katerem pravi med drugim: »Zopet smo postavljeni pod nepravilno obtožnico. To je stara tragika rumunskega naroda. Nekoč smo verjeli, da bo končana prav s pomočjo onih sil, ki nas danes obtožujejo. Takrat smo tudi verjeli, ko smo bili zapuščeni od vseh strani, da bomo naš pomoč pri njih, toda takrat smo našli pri njih prav tako malo razumevanja kakor danes.

Zapuščeni, kakor smo bili, smo poiskali pomoč tam, kjer smo jo dobili in opirali smo se na eno samo silo. Rumunski narod ni nehalen. Služil je s svojimi neprestanimi žrtvami vsemu kontinentu. Danes se borimo za ohranitev civilizacije, ki predstavlja — kakor je tudi morda skromna — posest, ki je tudi drugim na razpolago. Borimo se za človeka, za njegove pravice in njegovo svobodo, kar ni samo naš interes. Borimo se za svobodo, za cerkev in boro se za naš obstoj, za naše pravilne meje in sicer ne z egoističnim namenom, temveč v veri, da bo naš obstoj v legitimnih mejah koristen za kontinentalno skupnost. To so stremiljstva našega boja in vzroki zaradi katerih nas obsojajo. Zato smo bili pozvani, da se odločimo o svojem obstoju, pravici in časti, toda mi ne verujemo v obstoj takih nepravilnih obtožb. Mi ne verjamemo, da zahtevamo preveč, če branimo svojo pravico do življenja, čast in svojo civilizacijo in če hočemo zagotoviti zgodovinsko kontinuiteto rumunskega naroda.«

Madžarski odgovor

Budimpešta, 16. maja. Madžarski tisk odklanja z ogorčenjem in z največjo odločnostjo nove zavezniške kapitulacijske zahteve. »Magyarország« pravi, da je Madžarska v boju z groznim sovražnikom in da bo svoje meje branila do skrajnosti. Stotisoči beguncev, ki so se pomikali v preteklih tednih preko Sedmogorja, so jasno pričali, kaj pomeni boljševizem. Kdor ni videl, kako so izgedali ti mučeni Ukrajinci, Tataři in Kozaki, ve, kaj se pravi žetvi v boljševiškem raj. Na Madžarskem vedo, da je boj, ki ga bje Nemčija na življenje in smrt, boj za Evropo.

Pod naslovom »Absurdo vabilo« pravi »Pester Lloyd«, da ta poziv ni nič novega. Nobena izmed pozvanih držav ne namerava opustiti borbe, ker bi to za vse pomenilo zmago boljševizma in s tem državnim in narodno uničenje. V tem boju za Madžarsko ni poti nazaj. Zvesto se bo borila z zavezniki do zmagovitega konca.

Švedska mora biti na straži

Stockholm, 16. maja. »Stockholms Tidning« izraža svoje pomisleke o sklenitvi navidezne pogodbe med Moskvo in norveško begunsko kliko glede sovjetskega sodelovanja pri zasedbi Norveške v primeru zavezniške zmage. List opozarja, da boljševiki dežele, ki jo enkrat zasedejo, nikdar ne prostovoljno ne izpuste iz svoje oblasti.

Vom chinesischen Kriegsschauplatz — S kitajskega bojišča

V poteku velike japonske ofenzive v pokrajini Honan so japonske čete te dni zasedle mesto Lojang, začasni sedež honanske pokrajinske vlade, kjer je bil tudi sedež glavnega stana 32. čunginganske armade. Mesto Lojang leži ob progi, ki vodi iz luke Hajcov proti zapadu do Hsingana in je bilo v zgodovini Kitajske šestkrat glavno mesto in prestolnica. V teku zadnjih bojov so japonske čete obenem očistile glavno progo Peking—Hankou, ki so jo doslej ogražale čunginganske čete iz oporišča v Lojangu. (S črtkanim pasom je na zemljevidu označeno ozemlje, ki so ga do lanske jeseni zasedli Japonci.)

»Stockholms Tidning« je mnenja, da je na švedskem mnogo krogov enakega mnenja, kakor so na Finskem, da se namerič nikdar ne ve, ali bodo boljševiki dejansko izpolnili svojo besedo ter zapustili ozemlje, ki so ga zasedli. Švedska mora vsekakor pazorno slediti razvoju dogodkov, ki bodo lahko norveška ozemlja v neposredni bližini švedske izpremenili v boljšiše.

Boljševiške groznje in Norveška

Oslo, 16. maja. »Fritt Folk« poziva norveški narod, naj bo v tej usodni uri, ko postavlja boljševizem svoje zahteve po Norveški, enoten. Za Norvežane sta le dve možnosti: svoboda in samostojnost ali pa sovjetsko suženjstvo. Vsa ostala vprašanja so v tem trenutku brez pomena, ker je Norveška prišla do prepičanja, da »spada v najožjo sovjetsko interesno sfero in da ji grozi nevarnost boljševiških tolp.

Tudi norveška dežela je pod vplivom boljševiških groznj. V Vesterfeldu je 20 županov izdalo poziv vsem norveškim žem in mozem, v katerem pravijo med drugim: »Vedeti morate, da je za Norveško napočila odločilna ura njene usode. Bilo bi prepozno, ako bi se zedinili šele takrat, ko bodo sovjetske divizije stopile na norveška tla. Gre za bodočnost naših otrok in za nadaljnji obstoj našega naroda.«

V Drontheimu izhajajoči »Adresseavis« opozarja, da so boljševiki že dolga leta načrtno pripravljali svoj vdor na Norveško. Poleg tega vidijo sedaj Norvežani tudi to, da Anglija in Zedinjene države ne bi mogle pregnati boljševizma iz Skandinavije. »Bergens Tidning« vidi v sovjetskih zahtevah po Norveški isti ukrep kakor pri nameravanem uničenju Finske. Reakcija, ki je vidna tudi pri ostalih severnih narodih, samo še potrjuje vso nevarnost.

Portugalski glas

Lizbona, 15. maja. Popolnoma brezuspešen poizkus je imenoval glavni urednik dnevnika »Woze« Correia Marques, ultimati, ki so ga raslovali zavezniški na nemške zaveznike. Te države, piše med drugim, se zavedajo, da bi jih v primeru kapitulacije zasedle sovjetske čete, ne pa Angličani ali Američani. V Moskvi nikakor ne bi dopustili, da bi Angloameričani zasedli dežele, ki spadajo po sovjetskem mnenju v njihovo področje. Kaj pa pomeni sovjetska zasedba, vedo vsi narodi preveč dobro. V Rumuniji še nikakor niso pozabili, da so boljševiki med zadnjo zasedbo nekaterih rumunskih področij na najbolj brutalen način izropali prebivalstvo. Prvo sovjetsko delo v bivših poljskih področjih je bilo streljanje vodj poljskega upora, čeprav so boljševiki baje prišli v Poljsko kot »svobodoljci in zavezniki«. Madžarska je do dobra spoznala vlado Bele Kuna. Na Finskem vedo dobro, kakšna je bila usoda Baltičnih držav pod sovjetsko vladjo.

Bombe na Louvain

Löwen, 16. maja. Angloameriško letalstvo je pri svojih zadnjih nočnih bombardiranjih v zapadnih zasedenih deželah napadlo s številnimi rušilnimi in zažigalnimi bombami tudi staro mesto, Louvain, ki je znano po svojih umetniških starinah. Bombe so uničile ali hudo poškodovale mnogo cerkev in drugih umetniško pomembnih stavb.

Škoda v Rumuniji

Bukarešta, 16. maja. O angleškem letalskem terorju v Rumuniji in o škodi, ki jih je povzročil, objavljajo naslednje uradno poročilo:

V času od 4. aprila do 8. maja so angloameriški napadi na rumunsko ozemlje, razen mnogo globoških žrtev, katerih število z odklopavanjem ruševin stano naraščalo, uničili ali poškodovali 13.525 zasebnih hiš, 47 kulturnih ustanov, 18 bolnišnic in laboratorijev, 14 cerkev in pokopališč ter 21 podjetij, ki niso nikoli vojaški objekti. 15% izgub in škode odpade na odprto ozemlje in na predmestja.

Kanadska fregata potopljena na severnem Atlantiku

Stockholm, 15. maja. Reuter objavlja uradno poročilo iz Ottawe, po kateri je bila v preteklem decembru fregata »Valleyfield« potopljena na severnem Atlantiku. Pet članov posadke je izgubilo življenje, 121 pa jih pogrešajo.

Ameriška letala na švedskem

Stockholm, 16. maja. Po uradni vesti sta švedsko letalstvo in protiletalsko topništvo prisilili 4 teroristične bombe in neko ameriško lovsko letalo, da so pristali na švedskih tleh.

Šest sovražnikovih transportnih letal sestreljenih

Berlin, 15. maja. Nemški lovski letale so ugotovili, 14. maja med poletni nad Jadranskim morjem več sovražnikovih prevoznih letal. Napadi: so takoj sovražnikova letala in sestrelila v nekaj minutah 6 prevoznih letal, ki so padla goreča in prelomljena v morje. Nadalje so nemški in italijanski lovci v sodelovanju s protiletalskim topništvom sestrelili istega dne nad italijanskim področjem 4 sovražnikova letala in nekaj letal poškodovali.

Zaplomba židovskih nepremičnin v Italiji

Milan, 16. maja. Kakor poročajo, je bilo doslej 700 podedelanih posestev, ki so bila last židov zaplenjenih v korist države. Posedstva merijo skupno nad 20.000 ha.

Naročite se na romane »DOBRE KNJIGE«!

Nadaljevanje sovražnikovih napadov

na južnem italijanskem bojišču

Protiletalsko topništvo vojske je sestrelilo od pričetka bojev na vzhodu 2000 sovražnikovih letal

Führerjev glavni stan, 16. maja. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Z vzhodnega bojišča javljajo le o krajevni bojni delavnosti ob spodnjem Dnjestru in na karpatskem predgorju.

Oddelki protiletalskega topništva vojske so sestrelili od pričetka vojne na vzhodu 2000 sovražnikovih letal; od tega sta sestrelila oddelka vojske 275. in 279. skupno 300 letal.

Na italijanskem južnem bojišču je nadaljeval sovražnik napade z dovajanjem novih pehotnih in oklopnih divizij proti našemu obrambnemu sistemu s težiščem južno od Cassina. Po ogorčenih izmenjavah polnih bojih smo izgubili nekaj višinskih postojank. V drugih odsekih so bili krajevni vdori v protinapadu očiščeni ali zapahneni.

Močan oddelak bojnih letal je bombardiral v poznih večernih urah 15. maja sovražnikova oporišča na bojem področju Cassina z dobrim uspehom. Nastali so požari in eksplozije.

Pri napadih posameznih britanskih motilnih letal na področje Kölna in Mannheim, kakor tudi pri doletih v Kleisi zaliv so bila v pretekli noči sestreljena 4 sovražnikova letala. V prvih jutranjih urah 16. maja so napadli močni oddelki nemških težkih bojnih letal britansko pristaniško mesto Portsmouth z večjim številom razstrelilnih in zažigalnih bomb.

Rumunsko vojno poročilo

Bukarešta, 15. maja. Rumunsko vojno poročilo z dne 14. maja pravi:

Na Krimu je bilo dovršeno izpraznjenje sevastopolskega predmestja. Edinice nem-

ško-rumunske vojne in trgovske mornarice ter prevozniki oddelki letalstva so prepeljale kljub močnim sovražniškim obrambnim oddelkom s Krima na rumunsko tla. Ob spodnjem Dnjestru je bilo neko sovražnikovo predmestje očiščeno. Sovjetske čete so izgubile mnogo padlih in nad 700 ujetnikov. Zaplenjenih ali uničenih je bilo 41 topov in drugega orožja. V Besarabiji in ob Moldavi ni bilo nobenih važnih vojnih dogodkov.

Bukarešta, 16. maja. Vrhovno poveljništvo rumunske oborožene sile je objavilo 15. maja naslednje vojno poročilo:

Ob spodnjem Dnjestru je prišel sovražnik več močnih protinapadov, da bi zopet priboril ozemlje, ki ga je izgubil v prejšnjem tednu, bil pa je odbit z močnimi izgubami. Nemški krajevni napad v nekem loku reke se nadaljuje z uspehom. Na ostalem bojišču v Besarabiji in ob Moldavi ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 15. maja. Finsko vojno poročilo javlja:

»Na Karelijski črni živahnije delovanje sovražnikovih izvidniških oddelkov. V srednjem odseku Aunuske ožine je naš neskladni oddelki izpraznil del sovražnikovega strelskega jarka in uničil en bunker. V zapadnem in vzhodnem delu Aunuske preliva so bili odbiti napadi sovražnikovih ogledniških oddelkov.

Z ostalih delov bojišč ni nobenih posebnih poročil. Naša lovška letala so sestrelila večeraj dopoldne nad Karelijsko ožino sovražnikovo lovsko letalo.

Še vedno hudi boji v Italiji

Na vzhodnem bojišču le krajevno omejeni boji

Berlin, 16. maja. Po končanih operacijah na Krimu so se omejele 14. maja obojestranske borbe na vzhodnem bojišču le na krajevno omejeno delavnost. Zdaj se, da se sovražnik trudi, da bi si pridobil ugodne pogoje za nove prebijanje poizkuse, medtem ko nemške čete zboljšujejo še nadalje svoje obrambne postojanke in motijo zbiranje sovjetskih čet. Oba zadnja nemška napada ob spodnjem Dnjestru, ki sta vodila do očiščenja sovražnikovih predmestij južno od Gregoropolja in pri Raskasetiju, kakor tudi uspešni sunki rumunske pehote severno od Dnjestrovskega ustja, so hudo zadeli boljševiške priprave za napad. Da bi si sovražnik zagotovil nova oporišča na zapadnem bregu reke, je podvzol napade, podprte z oklopniki, v moči bataljona na različnih mestih. Vsi ti napadi, razven enega, so bili odbiti. Le ob velikem ovzenu reke med Gregoropolom in Dubosarijem, kjer drže nemške čete na vzhodni obali še vedno ene predmostje, je uspelo sovjetskim četam vdreti z nekoliko oklopniki in pehote v nemške postojanke. Protinapad na tem predmostju je še v teku. Ogledniška letala so opazila nadaljnje dovažanje sovražnika na prostr severnopoljsko od Tiraspola. Nemška in rumunska bojna letala, ki so napadla ta zbirališča čet, so uničila številne oklopničke in tovarne vozove ter onesposobila več topov.

V ostalem javljajo z vzhodnega bojišča le o nepomembnih bitkah. Na karpatskem predgorju in južno od zgornjega Dnjestra so odbile madžarske in nemške čete nekaj sovjetskih krajevnih napadov. Tudi južno od Bereznice so ostali sovjetski izvidniški sunki brez uspeha. Obdobje blata se sedaj bliža na bojiščih med Dnjestrom in Finskem zalivom svojemu koncu. Sovražnik presnavlja zato svoje sile v nekaterih odsekih. Pri Ostrovu in Pskovu so bombardirala nemška bojna letala premikena čet, kakor tudi sovjetska izhodišča in sprednje postojanke. Zaradi strnjenih oblakov je prišlo le do posameznih letalskih bojev, v katerih so nemški lovci sestrelili 10 sovražnikovih letal.

V nasprotju z mirom, ki vlada v večini odsekov vzhodnega bojišča, se še vedno nadaljujejo hudi boji v južni Italiji, ki so se pričeli pred tremi dnevi. Napad Britan-

cev in Američanov, ki so ga pričeli z velikimi nadami in slavo, je kljub združitvi močnih sil pehote, oklopnikov, topništva in letalstva na razmeroma ozkem prostoru in kljub velikim krvnim žrtvam, predvsem indijskih, maroških in poljskih čet, ostal doslej brez vidnega uspeha. Občutne so bile izgube Američanov, ki so bili poslani v borbo na odseku Minturno na Collo San Martino in v bitkah za začasno izgubljeni kraj Santa Maria Infante, ki so ga nemške čete zopet osvojile.

V dolini Liri in južno od Cassina je bil sovražnik po začasnem majhnem napredovanju ustavljen in zajezen. Tukaj so se razvile v nedeljo hude bitke, ko so močni sovražniški oklopniki klini, ki so jih podpirali bombniki, poizkušali povečati svoje majhno predmostje ob Rapido. Na bojišču je obšlo 50 uničenih in številni zelo poškodovani britanski oklopniki, ki so jih napadli nemški grenadirji iz bližine. Napadena sovražna pehota se je umaknila v obrambnem ognju zopet na svoja izhodišča. V Cassinu, kjer so nemška bojna letala uspešno posegla v borbo na zemlji, ni uspelo Britancem nobeno napredovanje in so severno od mesta vrgli nemški padalski lovci sovražnika z višinskega mesta. Tudi v nedeljo je bila nemška obramba močnejša kakor sovražnikov napad, čeprav je več sto britanskih in ameriških bombnikov podpiralo sunke, ki so bili izvedeni z velikim številom vojaštva in vojnega gradiva. Od svojega cilja, da bi razbil že mesece stare toge bojne črte ter da bi pridobil možnost prostega gibanja, je sovražnik danes prav tako daleč, kakor ob pričetku te nove ofenzive.

Na nettunskem predmostju je vladal mir. Pri Borgo Flori je razbilo nemško topništvo sovražnikova zbirališča čet. Nemške daljnostne baterije so povzročile na pristaniškem področju Anzija in Nettuna zopet požare v skladiščih streliva in vojnega gradiva.

V temem sodelovanju z bitkami na južnitalijanskem bojišču je živahno obojestransko izvidniško delovanje lahkih pomorskih bojnih sil, ki nadzorujejo prevozniki promet v vodah Jadranskega morja. Kakor je že omenilo vojno poročilo, je prišlo do uspešnih bitk pred Anzijem in zapadno od Livorna.

Očiščenje sovjetskega predmestja ob Dnjestru

Berlin, 16. maja. Pri očiščenju sovražnega predmestja ob zapadnem bregu spodnjega Dnjestra južno od Gregoropolja so nemške čete kljub žilavemu boljševiškemu odporu in silovitemu sovražnemu zaporednemu ognju nezadržano in z naskokom zavzele sovjetske postojanke. Po zavzetju prvega predela so v dveh urah vdrle še 5 km globoko v sovražno zaledje, ga očistile ostankov bežečih boljševikov ter v poldrugi dnevi zaplenile 13 topov, 20 metalcov granat, 41 protitankovskih topov, 95 strojnič in mnogo drugega orožja. S svojim pehotnim orožjem so grenadirji sestrelili eno sovražnikovo letalo.

Skupne izgube sovražnika so po pregledu plena prvotno objavljene številke znatno presegle, kar dokazuje, kako skrbno so se boljševiki pripravili, da bi s predmestja ob rečnem kolenu poskusili prodreti proti zapadu. Doslej so našli 190 topov, 227 protitankovskih in 3 protiletalske topove, 234 strojnič, 100 težkih strojnič, 190 metalcov granat, 89 protitankovskih pušk, 132 avtomatskih pištol, 7 letal in velike množice drugega orožja. Po očiščenju zadnjih sovražnih ostankov na ponovno osvojenem ozemlju bodo te številke še narasle.

Dve municijski ladji uničeni

Berlin, 15. maja. Med nekim uspešnim napadom nemških težkih bojnih letal na pristaniško področje Neaplja v zgodnjih jutranjih urah 14. maja sta eksplodirali dve ladji, ki sta bili zadeti v polno; bržkone sta bili nato-

vorjeni s strelivom. Tovorni parnik 4.000 ton, ki je bil zasidran v vzhodnem delu pristanišča, je bil zažgal. Po močnih detonacijah v bližini pomolov se je razvil posebno na pomolskih središčih velik požar, ki so ga bržkone povzročile zaloge tukaj vskladisčenih pogonskih sredstev in drugih lahko vnetljivih vojnih potrebščin. Močna sovražnikova obramba ni mogla ovirati osredotočenega napada.

Uspel letalski napad na Korziko

Berlin, 15. maja. Nemška izvidniška letala so potrdila popoln uspeh, ki so ga zabeležili oddelki nemških bojnih letal v noč na 13. maj z neprčakovanim napadom na dve zelo važni letališči na otoku Korziki. Že iz poročila o borbi nemških letalcov, ki so sodelovali pri tem napadu, je bilo razvidno, da so letale v ugodnih vremenskih okoliščinah jasno videli cilje in jih lahko zadeli. Posnetki izvidniških letal kažejo, da so sovražniški oddelki na napadenih letališčih Alistro in Borgo Porretta imeli hude izgube enomotornih in dvomotornih letal, kjer so povzročile velike množice malokaliberskih bomb, ki so jih odvrli nemški bojni letalci hudo razdejane med letali, ki so bila razmeščena na letališču in v letalskih lopah. Tudi na pristaniških napravah in v skladiščih obeh letališč so povzročile razstreljene bombe, ki so zadele v polno, obsežna razdejavanja, med tem ko so zažigale bombe zažgale lahko vnetljivo gradivo in ga uničile.

Slovensko časopisje na Goriškem

Prva številka novega glasila naslovom »Goriški list« in ki bo javlja med drugimi zanimivimi članki tudi kratek pregled slovenskega časopisja na Goriškem. Po tem pregledu posnemamo naslednje podatke:

Prvi list v Gorici je začel izhajati leta 1862. V načrtu je bilo, da bo list dvojezičen. Imenoval se je »Lo speculator goriščan« — Goriški oglednik — ter je objavljal, da bo popolnoma nepristranski za oba naroda v deželi. Slovenskega pa je prinesel zelo malo: vabilo na naročbo v slabi slovenščini in ponatis Cegnarjeve pesmi »O posvečevanju Prešernovega spomenika«. Slovenci za ta list niso pokazali nobenega navdušenja.

Naslednje leto je Kmetijska družba za Goriško začela izdajati »Umnega gospodarja«, ki je bil »mesečnik za kmetijstvo, gospodarstvo in obrtništvo«. Urejeval ga je prof. Andrej Marušič, doma iz Standerja (1828—1883). Po treh letih je »Umni gospodar« prenehal, a kmalu potem (1867) je isti Marušič začel izdajati in pisati »Domovino«, list posebno za primorske dežele pa tudi sploh slovenske zadeve. »Domovina« je doživela tri letnike. Sledil ji je tednik »Domovina«, ki je bila »gospodarski list« (1869—1876) pod uredništvom Franca Povšeta.

Dne 31. marca 1871. pa je prvič izšla »Soča«, ki je bila potem do prve svetovne vojne (zadnjič je izšla 23. jan. 1915) vodilno glasilo goriškega javnega življenja. Izdajati jo je začel Viktor Dolenc, doma iz Senožeč, ki je pozneje vodil tržaško »Edinost«. Med drugimi uredniki »Soče« so bili dr. Anton Gregorčič (1852—1925), profesor in politik, dr. Anton Mahnič (samo nekaj mesecev v letih 1887—90) in Andrej Gabršček (1864—1938), doma iz Kobarija, poleg Jurčiča eden prvih slovenskih poklicnih časnika in publicistov. »Soča« je skoraj ves čas svojo obstojnost odločno vplivala na oblikovanje javnega mnenja med goriškimi Slovenci.

Drugi informativni in politični listi, ki so izhajali v Gorici, so bili: tednik »Glas« (1872—1875), »Primorec« 1893—1915, ki je spodbujal izhajal kot priloga »Soče«; »Sloga« (1893—95); »Gorica« (1899—1914), glasilo državnih in deželnih poslancev; »Novi čas« (1909—1915), glasilo mlade struje v katoliškem taboru; »Goriški list« (1914—15) kot »začasni nadomestek« za »Gorico«.

Po svetovni vojni pa sta bila važna zlasti dva lista, namreč »Goriška straža« in »Novi list«. »Goriška straža« je prvič izšla še med vojno, in sicer 19. septembra 1918, ko se je fronta po prelomu pri Kobariju odmaknila proti zapadu ter se je začela obnova težko prizadete dežele. V začetku je izhajala kot tednik, pozneje pa dvakrat na teden. »Goriška straža« in nje-

ne uredniki je poznala vsa dežela. Bil je to res ljudski list, pravi prijatelj vsake slovenske hiše. Zadnja številka je izšla 9. novembra 1928. Takrat je bil list ustavljen.

Nekaj mesecev so bili goriški Slovenci potem brez vsakega časopisa. Po novem letu 1929 pa se je bilš državni poslanec dr. E. Besednjak dogovoril z načelnikom vlade Mussolinijem glede izdaje dveh slovenskih in enega hrvaškega časopisa. Tako je prišlo do ustvaritve »Novega lista«, ki je prvič izšel 29. marca 1929, zadnjič pa 13. novembra 1930. Od takrat pa do letos Gorica ni imela nobenega slovenskega političnega, oziroma informativnega časopisa.

V Gorici je izhajalo tudi več drugih časopisov, tako na primer revije »Rimski katolik« (1888—96), »Naši zapiski« (1911 do 1914), »Veda« (1911—15); družinska lista »Mladika« (1920—22) in »Družina« (1929—30); satirična lista »Čuk na palčice« in »Monokelje«, več dijaških listov, precej gospodarskih glasil, otroški list »Jaselec« in celo »Knajpovec«, časopis za negovanje zdravja po Kneippovem sestavu (1904—06).

V teku enega stoletja je v Gorici izhajalo točno 50 slovenskih časopisov raznih barv in strok. To precej veliko število listov pri ljudstvu, ki se je v teku enega stoletja prebudilo, se organiziralo in se postavilo na trdno moderno podlago, je jasen dokaz, da so Goričani zrel narod, ki vedno zna pravilno računati z razmerami.

Primorske Fantovske pesmi

V založbi knjigarne Stoka v Trstu je izšla lična knjižica z naslovom »Fantovske pesmi«. Knjižica prinaša vrsto znanih in priljubljenih starih narodnih pesmi, ki so jih nekdanji prepevali fantje po vseh slovenskih primorskih vaseh in ki jih vnovič bolj in bolj prepevajo danes.

Knjižica je bila povsod sprejeta z največjim veseljem in se hitro širi po vseh naseljih. Zelo dobrodošla je vsem, saj se je izvirno prvotno besedilo marsikake pesmi v zadnjih letih že pozabljalo, knjižica pa ga spet osvežuje in uveljavlja. Narodna pesem, ki je odsev mišljenja in čustvovanja ljudstva, budi v mladih in starih najbolj plemenita čustva ter jih budi k skupnemu delu na korist narodne skupnosti. Kakor je knjižica s fantovskimi popevkami na prvi pogled neznatna, je zato vendarle njen pomen zelo velik in jo je treba toplo pozdraviti.

Podeželje v borbi proti komunizmu

Razočarani in prevarani prisilni mobiliziranci s Primorskega — Skrivavi napadajo komuniste — Tolovaji mobilizirajo tudi ženske — Nadaljnja odkritja na Dolenjskem

Neka doombranska patrulja je sredi preteklega tedna zajela pri Cerknici šest pripadnikov komunističnih orožarskih oddelkov. Izkazalo se je, da so bili razen enega vsi prisilno mobilizirani. Doma so iz Istre in tržaške pokrajine. Ko so jih s silo odgnali v gozdove, so jim govorili, da bodo ostali blizu domačega kraja in da se bodo smeli čez par tednov vrniti domov. Potem pa so jih vse odgnali preko bivše meje na Notranjsko in Dolenjsko, da ne bi mogli pobegniti. Ujetniki so pripovedovali, kako so bili brizko razočarani, ko so spoznali, da so prevarani in ko so bolj in bolj uvidevali, da bi se morali boriti za komunizem, ne pa za narodne cilje, kakor so jim bili govorili. Nič niso prikrivali svojega veselja, da so rešeni komunističnega strahovanja. Pripovedovali so, da so enako razočarani tudi drugi Primorci, ki so bili s silo odvedeni ali pa z zvijačo zapeljani v tolovajske oddelke. Tudi oni bi se radi čim prej rešili, vendar pa je to zelo težko, ker Primorci ne poznajo terena.

Majhno srečo je imela neka druga skupna prisilnih mobilizirancev s Primorskega, ki je prišla v soboto zvečer na Rakitno. Vsi so bili izmučeni in izstradani in so prosihi po hišah, naj jim dajo kaj jesti. Govorili so, da so vsega naveličani in preklanjali so komuniste. Ljudje so jim dali, kar je kdo mogel, da bi se nasitili. Ko pa so nesrečni večerjali, je prišla za njimi večja komunistična patrulja, jih obkrožila, razorožila in zaprla. Enega od njih so takoj odpeljali malo stran v gozd in ga ustrelili, ostale pa so zvezali in odvlekli s seboj. Tolovaji so pobrali nato še kmetom 6 parov volov, potem pa hitro odšli proti Blokam.

V Begunjah pri Cerknici so domobranci dne 12. t. m. zvečer presenetili komunistični oddelek, ki je imel s seboj tudi gorski top. Komunisti so pobegnili tako hitro, da

topa niso mogli več odvleči s seboj in so ga domobranci zaplenili.

V Loškem potoku so komunisti pri svojem umiku s silo odpeljali s seboj tudi preko 30 žen in deklet. Dejali so jim, da jim bodo morale priti, šivati in kuhati, ker rabijo moške za borbo. Zaradi tega se polajša ljudi še večji strah pred komunističnimi tolovaji in še večje ogorčenje proti njim. Prisilna mobilizacija žensk, s katerimi ravna kot z jetniki in se ne sme nobena svobodno kretati, pa obenem dokazuje, kako zelo so tolovajske vrste že razredčene.

Iz Loškega potoka so komunisti odvlekli s seboj tudi tamošnjega župnika. Dva dni so ga imeli zaprtega v snežniški graščini, potem pa so ga odvlekli dalje proti Babnemu polju. Njegova nadaljnja usoda ni znana. Ljudje v vsej Loški dolini težko čakajo, da bi domobranci temeljito očistili tamošnje kraje in za stalno pregnali komuniste.

V dobropoljski dolini je prišlo v preteklem tednu do ponovnih spopadov med skrivavi in komunističnimi tolovaji, ki so hodili ropat v dolino. Do večje borbe je prišlo 12. t. m. nad Zdenso vasjo. Skrivavi, ki so bili dobro organizirani in dobro oroženi, so pognali komuniste v beg proti Hučevju in dalje proti Javli in Korinju. Tudi iz drugih krajev poročajo o vedno bolj pogostih napadih skrivavcev na komunistične patrulje.

Po vesteh iz Dolenjske se nadaljuje preiskovanje krajev, kjer imajo komunisti skrita svoja skladišča za orožje, municijo in opremo. Poleg skladišč, o katerihga odkritju in uničenju smo že poročali, so domobranci našli še nadaljnje veliko skladišče, ki je bilo tudi zelo dobro skrito. V njem so dobili in zaplenili precejšnjo količino modernega orožja in celo tri topove.

Japonci vdrl v Lojang

Japonci vdrl v Lojang

Sanghaj, 16. maja. Japonske čete so vdrele v ponedeljek jutraj v Loang, kjer so bili že na teden dni obkoljeni veliki deli 14. čungkinške armade, javljajo iz Čungkinga. Poročilo omenja tri vdore, ne govori pa nič o borbah v mestu.

Tisoči beže iz Honana

Sanghaj, 16. maja. Neki ameriški misijonar, po imenu John Benson, ki je pobegnil iz Henohova, poroča po neki vesti iz Čungkinga, da je vse prebivalstvo zapadnega Honana na begu. 10.000 beguncev se pomika ob lunghajski železnici in vzporednih cestah proti zapadu. Tudi v Sijuan, glavnem mestu province Šansi, tako poroča misijonar, je izbruhnila »begunska mrzlica«. Večina misijonarjev je zapustila mesto že po hudih japonskih letalskih napadih. Na begu iz Honana je bil misijonar Benson preča razdeljeval sile japonskih značnih napadov. Več železniških vlakov je bilo pred njegovimi očmi uničenih.

Uspel udarec ameriškemu letalstvu na Kitajskem

Tokio, 16. maja. Glavni stan je včeraj objavil sledeče poročilo: Naše letalske sile na Kitajskem so 12. maja z bombniki in lovci trikrat napadle ameriško letališče Suhuan, oporišče značnih sil Zedinjenih držav, ter prizadevale sovražnim glavnim silam uničujoč udarec. Pri tem napadu so

bili doseženi sledeči uspehi: 7 sovražnih lovcev je bilo sestreljenih. Na tleh je bilo uničenih ali zažganih nad 12 velikih in 26 manjših letal, tako da je bilo vsega skupaj uničenih 45 sovražnih letal.

Železniška zveza med severno in južno Kitajsko

Nanking, 16. maja. »Taluhsin Pao« piše, da je 9. maj zgodovinski datum, ker so japonske čete tega dne z osvojitvijo vse železnice Pekling—Hankov vpostavile zvezo med severno in srednjo Kitajsko.

Podvigi japonskega letalstva

Tokio, 16. maja. Japonsko letalstvo je napadlo sovražne topniške postojanke, okolišnice in motorna vozila na področju Všinapur. Nastalo je 7 velikih požarov. Pri napadih na letališče pri Imphalu je prav tako nastala velika škoda. Japonska letala so sestrelila tudi dva sovražna bombnika.

Nanking, 16. maja. Japonska letala so uspešno napadla pomembno križišče Kukiang v severnem delu pokrajine Kwantung. Vsa so se neoposkodovano vrnila na svoje letališče.

Dragocenejšo predmeto, odvisno obleko in predmete, ki jih je težko nadomestiti, pa so jih stalno ne rabl, ni hraniti na enem mestu, temveč naj se jih razdeli pri sorodnikih in znanih; tako vam bo v slučaju porušenja vaše stavbe ostalo nekaj opreme ohranjeno.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Anweisung von Wein

Gastwirtschaften und Weinschänken, die keine Weinverträge haben und im Monate April keine Anweisungen zum Ankauf von Wein erhalten haben, bekommen sie am Mittwoch, den 17. d. M. und zwar Betriebe mit dem Anfangsbuchstaben O bis Sch und am Freitag, den 19. d. M. von T bis Z von 8 bis 12 Uhr.

Ankaufbewilligungen erteilt »Prevoile, Novi trg 4/III, Zimmer 20a. Wenn die Ankaufbewilligung der Annahmer des Betriebes eigenhändig hebt, genügt die Vorlegung der Kennkarte. Für die Fall aber, dass die Ankaufbewilligung eine andere Person beheimen wird, ist die Vorlage der Mitglüederausweise der Gastwirtgenossenschaft oder des Registers für den Ausschuss von Alkoholgetränkchen oder des Registers für den Ausschuss von Alkoholgetränkchen des betreffenden Betriebes notwendig.

Obvestila »Prevoila«

Nakazilo vina

Gostinski obrati in točilnice vina v občini Ljubljani, ki so popolnoma brez vina in v aprilu niso dvignili nakupnice za nabavo vina, prejemajo nakupnice v sredo 17. t. m. za obrate z začetno črko O do S in v petek 19. t. m. za črko T do Z, dnevno od 8. do 12. ure.

Nakupnice delj Prevoil, Novi trg 4/III, soba št. 20a.

Ako dvigne nakupnico za nabavo vina lastnik obrata sam, zadostuje predložitve osebnih izkaznic. V primeru, da pride po nakupnico druga oseba, mora ta prinesiti izkaznico gostilničarske zadruge ali register za točenje alkoholnih pijač dotičnega obrata.

Maršal Petain v severni Franciji

Pariz, 16. maja. V vseh krajih Francije so bile v nedeljo proslave Jeanne d'Arc. Višek so dosegle letos z obiskom državnega šefa maršala Petaina v Rouenu, kjer je bila Devica Orleanska usmrčena. Mesto je doživelo pred nekaj dnevi anglo-ameriški strahovalni napad in sta bili tedaj tudi znamenita mestna hiša in katedrala z bombami tako hudo poškodovani, da smatrajo Francozi ta napad za zgodovinsko osvetlo. Listi približajo »da je bila Devica Johana s tem strahovalnim napadom usmrčena v drugo«.

Državni šef je položil v nedeljo jutraj na mestu, kjer je stala nekot grmada, šopek belih in modrih cvetic in barvah prapora svete Johane. Pri proslavah ni bilo nobenih govorov. Letošnji god Device Orleanske je bil v znamenju tihega protesta proti terorju angloameriškega vojnega vodstva nad francoskim civilnim prebivalstvom.

Horthy Petainu

Pariz, 16. maja. Državni šef maršal Petain je sprejel danes madžarskega poslanca von Bobrika, ki mu je izročil lastnorčno pismo madžarskega državnega upravitelja admirala Horthyja.

Seja francoske vlade

Pariz, 16. maja. Pod predsedstvom min. predsednika Lavala je bila v hotelu »Matignon« v Parizu seja francoske vlade. Komuniste, ki so ga zvečer izdali, naglašajo, da je min. predsednik poročal o razgovorih, ki jih je imel o zaposlitvi francoskih delavcev, ki so na razpolago nemškimi oblastem. Minister za delo in narodno solidarnost je poročal o organizaciji oddelka narodne solidarnosti. Nadalje so bili sprejeti ukrepi, ki določajo prednost prevažanju živil za oskrbo Pariza. Sklenjeno je bilo, da bo svečanost v spomin device Orleanske na podoben način kakor lani.

Ostavka angleškega komisarja v Južni Afriki

Amsterdam, 16. maja. Britanski vrhovni komisar v Južni Afriki Harlech je odstopil zaradi svojih javnih poslov in zasebnih zadev, ki jih mora opraviti v Veliki Britaniji. Vest je objavilo britansko ministrstvo za domovino.

Novo izgube tolovajev na Balkanu

Berlin, 16. maja. Nemške čete so zadale v preteklem tednu komunističnim tolpom na Balkanu izredno velike izgube. Tako so tolovaji v enem samem odseku bojišča izgubili 2064 padlih, 264 ujetnikov, dočim jih je 227 prostovoljno prestopilo. Med temi boji so nemški vojniki zajeli ali uničili 2 oklopnika, 3 topove, 4 metalece granat, 104 strojinice ter mnogo lažjega orožja, municije in vsakovrstnega materiala. Poleg tega so zaplenili več tolovajskih orožjevalnih in preskrbovalnih skladišč in sestrelili 7 letal.

Neuspel podvig komunističnih tolp

Berlin, 16. maja. Po neuspešnih akcijah protijadranskim otokom Hvaru, Mljetu in Korčuli so poizkušale boljševičke tolpe pred nekaj dnevi zasesti mali srednjedalmatinski otok Šolta v Splitskem zalivu. Otoška posadka se je spustila z njimi v težke in zanje izgub polne boje. Po prihodih nemških ojačenj so tolovaji zbežali. Otok je bil v kratkem času očiščen.

Komunistične izgube v Sremu

Beograd, 16. maja. Položaj komunističnih tolp v Sremskih močvirjih je postal zaradi visoke vode Save in obkolitvenih operacij policijskih čet nevzdržen. Po novem, odbitem poskusu prodora, v katerem so izgubili banditi 13 moč, je bilo v protinapadu ujetih 180 komunistov. Število mrtvih banditov se je zvišalo na 268, številu ujetih na 271.

Spet lakota v Bengaliji

Stockholm, 16. maja. V Londonu je izbruhnil velik spor glede podatkov o dejanskem številu smrtnih primerov zaradi lakote in kužnih boleznih v Indiji. Anglo-indijski časopis »Statesman«, ki izhaja v Kalkuti, pripominja, da je v resnici mnogo huje, kakor pa bi kazalo tako igračkanje s številkami. Pravega števila mrtvih skoraj ni mogoče ugotoviti. List prišaja zelo žalostno sliko o uničljivosti v Kalkuti, ki v zadnjih mesecih stalno narašča. V aprilu je bila dvakrat tako velika kakor v prejšnjih mesecih.

Gospodarstvo

Prehrana Nemčije

Glavni vodja oddelka nemškega prehrane benega stanu Deetjem je te dni pred zastopniki tiska pojasnil funkcioniranje prehranbenega gospodarstva. Oskrba Nemčije z živili redno funkcionira. Če dobi danes vsak Nemec pripadajoča živila o pravi času, je to rezultat organizacije vojnoprehranbenega gospodarstva in desetletne politike, ki je šla v tej smeri. Razlika v primeri s prvo svetovno vojno je na dlan. V teku prejšnje vojne je nemška proizvodnja žita padla za 33%, v sedanjí vojni pa se je ohranila na predvojni višini, kar mnogo pomeni, če upoštevamo, da je nemško kmetijstvo na številnih drugih področjih občutno povečalo proizvodnjo. Treba je le pomisliti na izredno povečanje proizvodnje oljnega semenja. Površina za pridelovanje oljarske se je v desetletju od 1933 do 1944 povzpela od 5000 na 450.000 ha in je letos predvidena površina 600.000 ha. V izrednem obsegu je narasla tudi proizvodnja sočiva, ki je zlasti na vrhovih izpodrinila cvetlične gredice. Površina za proizvodnjo sočiva je znašala pred vojno 150.000 ha, lani pa je dosegla 450.000 ha. Poleg tega si je nemško kmetijstvo ustvarilo lastno osnovo za pridobivanje potrebne živinske krme. Proizvodnja surovega masla znaša sedaj na leto 730.000 ton. S to proizvodnjo je danes Nemčija med vsemi državami na svetu na drugem mestu, takoj za Zedinjenimi državami, ki navzlic trikratnemu številu krav proizvajajo na leto le malo več, namreč 750.000 ton. V celotni oskrbi Nemčije z maslami prevzema danes maslo že delež 60%.

V zadnjem času so dobili potrošniki v Nemčiji posebne obroke svinjskega in telečjega mesa. Ponekod so te dodelitve izzevale spomine na prvo svetovno vojno in na takratno splošno klanje prašičev zaradi pomanjkanja krme. Za pitje svinj je res potrebno mnogo krompirja in tudi žita, vendar je mogoče pri slabi letini krompirja najti nadomestek v drugi krmi. Ko je v prvi svetovni vojni kazala letina krompirja zelo slabo, so enostavno v treh mesecih poklali 9 milijonov svinj. Sele pozneje pa se je izkazalo, da pridelek krompirja ne bo tako slab, kakor je prvotno kazalo. Ko so svinje že poklali je ostalo 3 in pol milijona ton krompirja, ki ga niso mogli izkoristiti. Kaj takega se pri današnji organizaciji ne more ponoviti. Poročajo je danes docela drugačen. Če je pridelek krme slab, se živali ne pokoljejo, temveč se le manj izpitajo, tako da se številčno stanje ne spremeni. Tako so potrebne živali na razpolago, če je naslednja letina zopet obilna. Število svinj se je v Nemčiji v teku sedanjega vojne še povečalo. Tako so leta 1942 našli 20 milijonov prašičev, lani pa 22 milijonov. Tudi številčno stanje goveje živine se je dvignilo. Posebni obroki svinjskega in telečjega mesa gotovo ne bodo povzročili nobene bistvene spremembe v pogledu številčnega stanja svinj in goveda.

Mnogim dela skrbi izguba kmetijskega področja na vzhodu, vendar je treba pomisliti, da se je nemška prehranbena politika vedno naslanjala predvsem na domačo proizvodnjo. Ta politika se tudi ni spremenila, ko so se začasno odprla vrata v Ukrajini. Sicer pa je prostor, ki ga obvlada danes Nemčija v svojem velikoprostornem načrtnem gospodarstvu tako velik, da se dajo doseči potrebne izravnave.

Uspehi Nemčije v pogledu prehrane niso prišli sami po sebi, temveč so rezultat tehnega preudarka in podrobnega študija, pogosto pa tudi nepopularnih ukrepov. Med take spada zlasti nedavna omejitev držanja kuncev. Število kuncev se je v Nemčiji dvignilo od 1939 od 8 na 34 milijonov. Na dlan je da tako velikega števila kuncev ni mogoče prehraniti z odpadki. Za prehrano kuncev so se trošila živila, namenjena človeški prehrani. Ker se pri gojitvi kuncev potrošena krma le slabo izkoristi, je bilo treba število kuncev za vsako ceno zmanjšati. Z enakimi ukrepi je bilo načrtno zmanjšano število stajne govi v teku enega leta za 26%.

Navzlic uspehom pa je potrebno najstrožje racioniranje, da se doseže redna in brezhibna oskrba skozi vseh 12 mesecev leta. Pri tem je še upoštevati, da zahteva milijonska armada inozemskih delavcev tako rekoč živila za trinajsti mesec.

GOSPODARSKE VESTI

Nemško-italijanska trgovinska izmenjava. Ze leta 1935. v dobi takozvanih sankcij, se je pričela naglo razvijati trgovinska izmenjava med Nemčijo in Italijo. Ze takrat je dosegel promet med Italijo in Nemčijo eno četrtino celotnega italijanskega blagovnega prometa z inozemstvom. V poznejših letih se je ta odstotek stalno dvigal, zlasti pa v vojni, ko je narasel delež Nemčije v celotnem italijanskem prometu z inozemstvom okrog 80%. Po začasnem zastoj v lanskem septembru se je v zadnjih mesecih promet z Nemčijo zopet naglo razvil. Zlasti dragocene so za Italijo nemške dobave premoga. Z dobavami semenja bo Nemčija tudi letos mnogo prispomogla za nadaljnje povečanje italijanske kmetijske proizvodnje. Italija pa izvažala v Nemčijo predvsem kmetijske proizvode, tako riž, koruzo, sir, sadje, sočivje in vino.

Nemški mlekarški stroji za Italijo. Medtem ko se je položaj prehrane v svobodni Italiji v splošno zboljšal, ker je padla skrb za prehrano pasivne Južne Italije, se je nekoliko poslabšal položaj glede oskrbe z maslami, ker odpade pretežni del italijanske proizvodnje oljnega olja na Južno Italijo, zlasti na Apulijo. Zato gre prizadevanje za tem, da se izkoristi vse možnosti za povečanje proizvodnje masl. Predvsem se bo letos v Italiji znatno povečala proizvodnja oljnega semenja. Pa tudi močno razvito mlekarstvo nudi še znatne neizkoriščene možnosti za povečanje proizvodnje masl. Zlasti če bodo ustvarjeni pogoji za obvezno posnemanje smetane. Nemčija je izjavila pripravljenost, da dobavi v ta namen potrebne stroje, ki bodo omogočili preureditev mlekarških obratov za večjo proizvodnjo surovega masla.

Nemčija bo dobavila Italiji sol. Po zasedi južne Italije so nastopile v svobodni Italiji težkoče glede oskrbe s soljo. V Južni Italiji je večina obratov za pridobivanje soli. Sedaj se je Nemčija zavezala, da bo dobavila Italiji potrebne količine soli.

Visoki tečajni državni papirjev na italijanskih borzah. V teku aprila so se na italijanskih borzah tečajni delnice, kakor tudi obrestnosnih papirjev znova precej okrepili. Zlasti značilno je nadaljnje dviganje tečajev državnih posojil, ki so spri-

do razmeroma visoke obrestne mere v teku aprila narasli za 6 do 10% in notraj te sedaj okrog 110 odstotkov nominala. Povpraševanje po teh državnih papirjih je tako veliko, da ni več daleč trenutek, ko bo lahko republikansko-fašistična vlada stopila pred javnost s pozivom na vpis državnega posojila. Možnost take emisije potrjuje tudi velik uspeh, ki je bil dosežen pri vpisu dolgoročnega posojila mesta Milana v višini 1 milijarde lir.

Prihranki srbskih delavcev v Nemčiji. Kakor poročajo iz Beograda, so v Nemčiji zaposleni delavci iz Srbije v marcu poslali v domovino od svojih prihrankov nič manj kakor 5 milijonov dinarjev.

Sovjetsko vojno posojilo. Po vesteh, ki so jih prejeli švedski listi iz Moskve, bodo v Sovjetski zvezi v kratkem razpisali notranje posojilo. To bo tretje vojno posojilo v sedanjí vojni, ki pa bo imelo vedno značaj prisilnega posojila. Razpisano bo znesek 25 milijard rubljev. Posojilo pa bo imelo amortizacijsko dobo 20 let.

Obvestila

Slovenskega Rdečega križa

Zahvala. Ga. Ela Prelog, trgovka, je poklonila 1000 lir v spomin blagopok. g. Francica Preloga iz Zarečja. Prisrčna hvala!

Poziv. V pozivodovalnem oddelku naj se zglašajo pri referentu III: Pollak Oskar, Vidmar Emanuel, Hartman Oton Herman, Babič Stana, Slobodnik Janez, svojci Kerdiš Antonije iz Segove vasi, svojci Malnarja Antona (roj. 28. 8. 1921), Jelič Dobrija, Langus Josip, Oražem Alojz iz Bukovice ter Janežič Rihar (roj. 2. 4. 1914).

Japonska neomajna vera

v zmago

Milan, 16. maja. Ob otvoritvi milanske podružnice italijansko-japonskega društva je imel zastopnik lista »Corriere della Sera« razgovor z japonskim poslanikom Hidahom, ki je o notranjepolitičnem položaju na Japonskem dejal, da je japonski narod danes še bolj stnjen, kakor je bil ob pričetku vojne in da se je odločil za nadaljevanje vojne. Operacije na Kitajskem se nemoteno razvijajo. Japonska uprava skrbi, da osvojenke pokrajine uspešno pomagajo, tako da bo vojna čim prej zaključena. Hidaho je nadalje dejal, da se poljučen v Indiji nedvomno razvija v japonsko korist. Tu ne gre za bliskovito prodiranje, temveč za polagoma izvajano osvajanje, ki pa ima to prednost, da varuje japonske čete pred vsakim presenečenjem. Ameriški protinameri nikakor ni prisenežiti japonskega glavnega stana v Washingtonu zama poizkušajo, da bi prikazal osvojitve majhnih otokov kot velik uspeh. Važno je, da ostanje strateško pomembni otoki trdno v japonski posesti, tako da bo v danem trenutku omogočena protiofenziva.

Dobave čungkinški Kitajski prekinjene

Stockholm, 16. maja. O vojni na Kitajskem piše »Times«: Kakorkoli se bodo razvijale protiakcije lorda Mountbattena, ta japonski pohod nikakor ne bo nikak 100 odstotni neuspeh, kajti operacije v Manipuru in severni Birmi so dovele do popolne prekinitve dobav čungkinški Kitajski. Oddelki letalstva Zedinjenih držav, ki so pod poveljstvom generala Shennaulta, v zadnjih 6 tednih niso prejeli nobene pomoči. Ker je vojna v Manipuru in severni Birmi porla vse te dobave. V krogih izven Indije so prepričani, da je iz tega vzroka tudi čungkinška armada in 14. letalski zbor Zedinjenih držav zelo trpel zaradi vojne v Indiji.

Pred novim Gandhijevim ultimatom?

Stockholm, 16. maja. Gandhi namerava, kakor javlja dnevnik »Dagens Nyheter«, postaviti Angliji v zadevi indijske samostojnosti nov ultimatum. Gandhi je baje celo pripravljen na novo gladovno stavko. Sedaj boleha Gandhi zaradi kroničnega utrujenja, ki mu povzroča pri govorjenju velike težave.

Zeneva, 15. maja. Gandhi

Kronika

* 400. odlikovanje s hrastovim listom. Pred dnevi je Hitler odlikoval s hrastovim listom k viteškemu križu Karla Deckla, poveljnika rumskega prebivalstva. Nadalje je Mussolini sprejel v posebni adjektivni prefekte enajstih italijanskih provinc. Med njimi so bili prefekti iz Cuneje, Genova, Trevisa, Livorna, Bologne, Torino, Parme, Astije, Chieti, Forliza in Reggio Emilia.

* V Turčiji zahtevajo povečane obroke kruha. Turški list »Tasviri Efkiat« je objavil članek, v katerem zahteva zvišanje krušnih obrovkov. Druga živila so se tako porabljala, da jih turško prebivalstvo ne more več kupovati. Oblasti naj grejo, zaradi tega ljudem na roko ter olajšajo ljudsko prehrano vsaj s tem, da zvišajo obroke kruha. Samo na ta način, pravi list, bo mogoče izpodnesti tla črni borzi.

* Delovna obveznost na Slovaškem. Slovaški ministrski svet je izdelal smernice za splošno obvezno delovno službo na ozemlju celokupne slovaške države.

* Brezplačno pomoč za oskodovalce po bombnih napadih je v načelu odobril bolgarski ministrski svet. Bolniki iz prizadetih družin bodo lahko deležni tudi brezplačnega zdravljenja v državnih bolnišnicah.

* Vdor koblice v Kenijo. Preko Lizbone poročajo, da so zagrnili Kenijo ogromni roji koblice. Tolikšnega števila teh škodljivcev še ni bilo v imenovani pokrajini kar pomni zgodovina.

Iz Ljubljane

Cepjenje zoper krize

Današnje sredo 17. maja bo mestni fizikat cepil zoper krize otroke iz okraja *Šmartinske ceste* ob 17. uri v ljudski šoli na Šmartinski cesti, prav tako ob 17. uri tudi otroke iz *Bežigradskega okraja* v ljudski šoli za Bežigradom. V petek 19. maja ob 17. uri bo spet cepjenje zoper krize v Mestnem domu za otroke iz *Središnje mesta*, prav tako pa tudi ob 17. uri v zavetišču v Zelini jami za otroke iz okraja Moste.

V petek 19. maja ob 17. uri bo tudi cepjenje otrok z *Brda in s Ceste dveh cesarjev* v salonu gostilne »Karo«.

K cepitvi morajo starši prilepiti vse lanske leto in letos januarja in februarja rojene otroke ter sploh vse otroke, ki niso bili doslej cepljeni ali pa pri njih cepjenje doslej ni bilo uspešno.

Vsi predpisi o obveznem cepitvi zoper krize so razvidni na razglasih, nalepljenih po občinskih razpisnih deskah, na cerkvenih vratah in po šolah.

* Novi grobovi. Po daljšem trpljenju je umrl g. Pavle Prepeluh. Pogreb dragega pokojnika bo v sredo ob pol 15. iz kapele sv. Andreja na žalah na pokopališču k Sv. Križu. — Preminila je gđa. Marija Paschall. Rajna leži na njenem domu na Poljanski cesti št. 36 do dneva pogreba, ki bo v sredo ob 11. iz kapele sv. Petra na žalah na pokopališču k Sv. Križu. — Dne 7. marca je umrl daleč od svojega doma posestnik in gostilničar v Brestu pri Tomišlju g. Jakob Modic. Zapustil je soprogo Franciško z otroki in drugim sorodstvom. — V Notranjih gorah je v častitljivi starosti 84 let umrl znani in priljubljeni posestnik g. Janez Pleško, p. d. Matevžev. Za njim žalujejo žena Neža, sinovi Martin, Matija, Albin in Nace, hčere Angela, Mici in Lojzka ter drugo sorodstvo. Rajnega so pokopali včeraj na njegov godovni dan na pokopališču v Notranjih gorah. — Pokojnik naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

* Prve češnje v Ljubljani. Že prejšnji teden je prispela v Ljubljano manjša pošiljka češnje iz južnejših krajev. Seveda ni bilo mnogo ljudi, ki so jih videli, še manj pa tistih, ki so se z njimi sladkali, če sploh lahko tako rečemo o prvem vođenem sadu. Češnje so skoro brez okusa. Še bolj neokusna pa je bila cena. Kljub temu so male zaloge hitro razprodali. V začetku tega tedna je spet prispela manjša pošiljka, ki je že skoraj za polovico cenejša. Ker pa vsakdo nima toliko denarja, da bi si kupil pol ali cel kilogram češnje, so iznajdljivi prodajalci povežali šopke po 2 liri, tako da lahko tudi manj petični ljudje poskusijo prvo sadje v letu.

* Zofija je pošteno zalila. Medtem ko se ledenjaki letos niso poslužili svoje obla-

sti, jo je Zofija v polni moci uveljavila. Že zgodaj dopoldne na njen god je začelo močno deževati, potem se je za nekaj časa nebesno razjasnilo, popoldne pa je spet deževalo v močnih curkih. Ljudje, ki niso imeli nujnih opravkov v mestu, so rajši ostali doma, ker je tudi hlad neprijetno pritisnil. S krajšimi presledki je deževalo vse do večerjanskega jutra. Nebo pa je ostalo še vedno zamreženo in ni mnogo izgleda, da se bo vreme kmalu spremenilo.

* Semenski krompir-onedolicev dobe lahko podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za svoje člane danes v sredo 17. maja ob 8. do 12. in od 15. do 18. pri Gospodarski zvezi na Dunajski cesti. Podružnice naj prinese s seboj vreče in denar. Zastopniki podružnic naj se prej javijo pri Sadjarskem društvu, da bodo dobili nakazila za krompir. Krompir se bo delil samo podružnicam, ne pa posameznim članom, ki naj se zato takoj prijavijo pri svojih podružnicah.

* Prijava posevkov. Za vse kmetije in sploh vsa obdelana zemljišča na področju mestne občine ljubljanske morajo pridelovalci, torej tako lastniki kot najemniki ali upravitelji do 31. maja napraviti prijavo posevka. Tudi oni pridelovalci, ki stanujejo izven občine, morajo posevke naznaniti tisti občini, kjer obdelujejo zemljo. Mestno županstvo poziva vse pridelovalce, naj prijave posevkov izpolnijo v določenem roku. Po tiskovine naj pridejo v mestni gospodarski urad, soba št. 15, v Beethovnovi ulici št. 7 med uradnimi urami.

S štajerskega

Za domovino so padli: Franc Pinter, ki je postal žrtev banditskega napada 8. maja 1944; deseterik Hans Immann, ki je padel 5. aprila na vzhodnem bojišču. 36 letni deseterik Anton Wetz, ki je padel v bojih na vzhodu v 36. letu svoje dobe in višji deseterik Fran Plimtscher, ki je padel na jugu vzhodnega bojišča dne 25. marca t. l. v 34. letu starosti.

Štajersko deželno gledališče v Celju. Na Vnebohod go gostovalo v Celju v prostorih Nemškega doma štajersko deželno gledališče, ki bo uprizorilo komedijo »Malošestanci«.

Večer pesmi v Mariboru. Štajerski Heimatbund priredi v četrtek 18. t. m. v mariborski dvorani Heimatbunda večer pesmi, na katerem bo sodelovala članica berlinske in draždanske opere Karla Spelterjeva. Pela bo Mozartove, Schubertove, Schumannove, Pfitznerjeve, Wolfsove in Brahmsove pesmi. Na klavirju jo bo spremljal K. Knust.

Zabava mariborskih učiteljskihnikov. Dne 7. t. m. je priredilo 44 gojencev in gojek mariborskega učiteljskega v Framu pri Mariboru zabaven popoldan pod vodstvom prof. Leitingerja in Herza. Na sporedu so bile ljudske popevke, plesi, domača glasba itd.

Obisk v Trbovljah. Nedavno je obiskal trbovlski orkester in dekleški pevski zbor kraj Welz. Zdej so Trbovljancem dobili vrnen obisk. Bil je pravi domači praznik, med katerim so bile nekaterim najstarejšim rudarjem poklonjene denarne nagrade.

Zabava v Rušah. V prostorih ruškega Heimatbunda je bila nedavno prireditev v prid nemškega Rdečega križa, ki je lepo uspela. Poleg pevcev so nastopili harmonikarji, pa tudi godba domačih brambovcev.

Lepa starost. V Zbelovem pri Mariboru je obhajal dne 6. maja 79. obletnico rojstva upokojeni nadučitelj Hans Hönlmann. Navzile visokim letom je Hönlmann telesno in duševno čvrst ter se udeležuje v krajevnih organizacijah ter gre prebivalstvu povsod rad na roko.

Strojevodja — žrtev poldica. Tridesetletni strojevodja Johann Müller iz Gradca se je naglil iz lokomotive tako globoko, da je udaril z glavo ob signalno napravo. Naprava je Müllerju posnela polovico glave. Prepeljali so ga na graško kliniko, kjer pa je kmalu izdihnil.

Z Gorenjskega

Pri osmem vlogu zasaden. V zabito skladišče vloga trgovca s porcelanom in stekleno v Celovcu je bilo od meseca maja lanskega leta do februarja 1944 sedemkrat ponoči vlomljeno. Vsako pot je tat odnesel raznovrstno blago in je lastniku skladišča s tem nastala prav občutna škoda. Pri osmem vlogu pa so v vlogi zasadi v osebi 27letnega tesarja Petra Terana iz Dobravl. Če pri Radovljici. Teran je prišel pred celovsko sodišče ter je pred sodnikom priznal, da je izvršil 6 vlomov skupno z Miho Peterlinom, pri enem vlogu pa mu je pomagal Stanislav Avsenek. Teran je bil zaradi vlomov obsojen na štiri leta ječe.

skim Trilom, kjer je prvič posegel v nena- vdomno tragično čustvovanje in nam dal v zadnjem stavku enega najlepših prikazov žalobne koračnice. Druga taka skladba je bila simfonična slika »Mafencica« na Can- karjevo novelo, tretji dokaz vedno večje skladateljeve resnobnosti čustvovanja pa je naša simfonija. Zgrajena je v treh stavkih, ki nas vedejo iz mrkega f-mola, preko As- dura v zaključni F-dur, ki pa ni tonalno mišljen docela dursko. Brez dvoma je tu tehten vzrok v emocionalnem razvoju simfonije, ki se ne vzpne v brezskrbno, svetle glasove končne stavka druge simfonije ali v junaške, energične ritme tretje. Mrak, ki danes obdaja naše življenje, ne more imeti svetlejšega vpliva. Zalost, dvomi, plahe nadeje in trpka resnica, samo ti zvoki se višje skozi temni mol prvega stavka, in če se drugi del, ki je v čuloviti strnjnosti motivov, oblikovnih mer in instrumentalne pač najlepši v simfoniji, vzpne v gorkem upanju nad mrak prvega stavka, tretji še vedno ni dvig nad temo v prisojne zvoke, temveč prej obtožba, krič ranjenca, ožitek usodi nad nezasišeno nesrečo. Zgolj idejno je tu nekakšna sinteza Beethovneve pete in Čajkovskega Patetične simfonije. Borba močnega duha z usodnimi silami in moška tožba nad razdvojenostjo tega bridkega časa.

Seveda je taka vsebinska opredelitev ne- koliko svojevredna s strani poročevalca. Končno razbira vsakdo iz zvokov svoje vtise. Eden občuduje barvitost, drugi arhi- tektonski vzpon, na tretjega vpliva melodi- ka z akordi. V tem pa je ravno prednost Škerjančevega dela, da učinkuje tako univerzalno, da seže do vsakega, ki une spre- jemati glasbo in vsakemu nekaj da.

Tehnično je simfonija grajena v popol- nosti, ki dosega evropsko višino. O tem si je vsak glasbenik lahko na jasnem. Te-

Iz Trsta

Zaprigea tečajnikov mestne zaščite. V navzočnosti policijskega vodje SS v Trstu, brigadnega vodje SS von Malšana je bila v soboto svečana zaprigea udeležencev po- sobnega vezbalnega tečaja tržaške mestne zaščite. Zaprigeanci tvorijo posebno ve- žbalno elitno skupino iz vrst množice pro- stovoljcev, ki so se svoj čas odzvali pozivu tržaškega župana za vstop v formacije tr- žaške mestne zaščite. Za polkovnika mest- ne zaščite je bil imenovan tržaški župan dr. Pagnini. Njegov vodstvo pa je prevzel kapitan Julij Motka.

Sprejemanje bolnikov. Ravnateljstvo zdu- ženih bolnišnic v Trstu obvešča občanstvo, da se v glavni bolnišnici sprejemajo bolniki dnevno samo od 8. do 17. Po 17. uri se bodo sprejemali samo bolniki, ki so potrebni nuj- ne in takojšnje zdravstvene pomoči.

Prednaročila za junjske živilske obroke. Pričela so se preinaročila za junjske živil- ske obroke, ki jih bodo prejeli tržaški po- trošniki. Prednaročila so veljavna do 20. maja.

Ukinjena avtobusna proga. Do nadaljnje- ga je ukinjena v Trstu avtobusna proga »L«, ki oskrbuje prevoz potnikov k Sv. Alojziju. Ukinitev je predvidena za nedol- go čas.

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 13. maja je bilo v Trstu 12 rojstev, 13 smrtnih pri- merov ter ena poroka.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 69- letna Marija Vadenal vd. Viola, 49letna An- tonija Posega, 77letna Karolina Kandidek in 57letni Karel Mrkon.

Himen. V Trstu so se poročili te dni me- hanik Homer Gregorič in gospodinja Ema Berzin, pek Alfred Bonaca in gospodinja Avgusta Cahinja.

Zlato poroko sta obhajala v Trstu Rudolf ter Marija Obersnel.

Tržaški trgovini ter njenemu razvoju je posvečena ponedeljkova številka tržaškega dnevnika »Deutsche Adria Zeitung«. Poučni članki na tretji strani so objavljeni v nem- ščini ter italijanščini.

Požar v starem Trstu. Goreti je pričelo v ulici Donata št. 27. Gasilci so s takojšnjo intervencijo preprečili, da se ni ogenj raz- širil na druga poslopja v starem delu Trsta. Pol ure za tem pa je nastal požar v ulici Cavana 14, kjer so tudi gasilci naglo pogas- ili ogenj. V obeh primerih ni bilo na srečo posebne škode.

Slaba pijača. 59letna gospodinja Franči- ška Ferluga in 24letna Lidija Ferluga sta kupili v neki bližnji gostilni vino. Izpili sta nekaj kozarcev pijače, ki jima pa ni teknila. Začutili sta v želodcu bolečine, zaradi kateri sta se zatekli v tržaško glavno bolniš- nico.

Vsak dan nesreče. 15letna Miranda Kol- lavčič iz Industrijske ulice 1 si je pri padcu poškodovala hrbtenico. Levo ramo si je ranila pri padcu v Brunnerjevi ulici 51letna gospodinja Marija Goja. V ulici Gattari je povzli kolezar 51letnega Cezarja Gregaria. Po desnem kolenu se je potolčila pri padcu 67letna gospodinja Angelina Skolina s stopnišča Bonghi 186. S tramvaja je padla 20letna Adalgisa Maris, doma z Opčin. Pri tem se je razbila tudi steklenica in si je poškodovala levoico in desnico. Na 49letnega Jerneja De Franceschija je padel pri delu v zaklonskem predoru na trgu Foraggi velik kamen in mu zlomil levo nogo. Desni- co si je ranila 51letna Alga Sereni iz ulice Romanja 11. 15letni električar Dulli Mi- non iz Hirtove ulice 3 je prišel v bližini go- stilne »Pri paradiz« med zid in avto. Ima poškodbe na rebrih in na glavi. Posrešenci- ci se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Povoženca. 9letni Lucijan Punis iz Hrto- ve ulice 89 je prišel po nesrečnem naključju pod avto in oblezel s poškodbami na desni nogi in hrbtenici. Na desnici pa je ranjen 68letni vratar Evgen Ceccoti iz ulice Geppa št. 4. Starčka je povozil avto na Trgu svo- bode. Oba povoženca se zdravita v tržaški bolnišnici.

Žrtev kraške burje je postal 33letni Jožef Sciannimanica, doma iz okolice Barja. V bližini postaje Hrpelje-Kozina ga je zajela burja in vrгла na tla. Oblezel je s poško- bami na nosu in gornji ustnici. Zatekel se je v tržaško bolnišnico, kjer se zdravi tudi 20letna kmetica Marija Kreševič iz okolice Novega Grada v Istri, ki ima rane na tre- buhu in obeh rokah zaradi eksplozije najde- nega izstrelka.

Nesrežda pri Komnu. 12letni Ciril Perčič iz okolice Komna na Krasu je našel v bli- žini domačije ročno bombo, ki je eksplodi- rala. Drobci so ga ranili po levi in tre- buhu. Nesrečnega dečka so prepeljali v tr- žaško bolnišnico.

Smrt pod motornim kolesom. V Somni- nem drevoredu je povozil nek motociklist 55letno gospodnjo Klaro Seme, ki je oble- žala s počeno lobanjo. Žena je kmalu po prevozu v tržaško bolnišnico podlegla za smrtnimi poškodbami.

Dolročna je sreča. Nedavno smo poročali o veliki tatvini v stanovanju družine Crava- tari v ulici Madonnina št. 11. Odnešeni so bili predmeti in skupni vrednosti nad 30.000 lir. Tržaška policija se je lotila temeljitih poizvedb, ki so v razmeroma kratkem času razjasnile ozadje tatvine, ki jo je zasnoval 51letni Ludovik Vrabec, stanujoč v ljud- skem prenočišču v ulici Gozzi. Omenjeni se je večkrat oglašil pri Cravatarejih, kjer je prosil vbojajme. Zmerom je bil »ležen podpre in miloščine. Ker se je stalno oglašal pri njih, je dobro vedel za vse družinske navade, med drugim tudi za to, da do družinski člani vsak dan od 9. do 17. odsotni od doma. Policija je Vrabca aretirala, skup- no z njim tudi 39letnega krojača Renata Gasparda, 30letnega Alda Komela iz Petro- njeve ulice, 49letnega Karla Škabarja iz ulice Gozzi 5 in 33letnega mizarja Leonida Benussija iz Livarniške ulice 8. Vsi se bodo morali zagovarjati pred pristojnim so- diščem. Glavni obtoženeec bo Ludovik Vra- bec, ki se bo moral zagovarjati zaradi za- snove tatvine.

Iz Gorice

Množice romarjev na Kostanjevid. Po 30. aprilu, ko so se pričele jubilejne cer- kvene slovesnosti v praznovanje štiristolet- nice svetogorske Marije, o čemer smo že poročali, se zgrinjajo na Kostanjevid množ- ice romarjev iz vseh strani goriske po- krajine, da se poklonijo Svetogorski Ma- rij. Romarji prihajajo iz Vipavske dol- line, Brd, Furlanije, Gor 1 tudi s Krasa. Romanja bodo trajala v presledkih do glavnih spominskih svečanosti, ki bodo v letošnjem oktobru.

Nadzorstvo glede gojitve sončnic. Ker nekateri kmetovalci goriske pokrajine ni- so posejali predpisane površine s sončni- cami, bodo te dni posebni kontrolorji pre- gledali obdelana zemljišča in odredili v primerih, kjer ni bilo ustreženo predpi- som, dodatno posestev s sončnicami na po- vršini, ki je za posamezne kategorije po- sestev predpisana.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Gorici 65letna gospodinja Rozalija Znidaršič- Lerdon, gospodinja Emilija Rijavec, 53 let- ni Bernard Koderman in 43letni pek G. Krajnc.

Himen. V zadnjem času so se poročili v Gorici kmetovalci Franc Okroglič in go- spodinja Angela Pirih, sluga Ivan Anco- neti in delavka Franciška Zigon, prevoz- nik Ernest Lesjak in gospodinja Vincen- cija Miani, dr. Aleksander Trevisan in profesorica Marija Braunitzer, mehanik Miroslav Pavšič in delavka Ema Brescia, železničar Ivan Zazaro in gospodinja Bru- na Pelicon, delavec Jožef Dalabrida in go- spodinja Alojzija Markič.

Dvojčice je rodila 17letna gospa Jolanda Kumar iz Rašela št. 27. Krščena sta bila na imeni Marija in Saivator.

Neznano kam so izginili. 22letni Vladi- mir Terzen z Oslovja, 28letni mizar Jožef Oblak in 22letni krojač Marij Mavrič iz Pevme.

V izvrševanju svoje dolžnosti je padel oddelkovni podvodja Primož Berini, doma iz kraja Chiopris. Pripadal je republikan- ski nacionalni straži. Težko ranjen je bil prepeljan v gorisko bolnišnico malega se- menišča, kjer pa je za poškodbami podle- gel. Njegovo truplo so prepeljali na doma- če pokopališče v Chioprisu.

Truplo ob izviru Soče. Nedaleč od izvira Soče so našli gozdni delavci mladenčovo truplo. V bližini trupla je bilo okostje dveh že razpadlih ovac. Verjetno gre za truplo mladega pastirja, ki ga je presenetilo, neur- je. Najbrž se je z ovacema zatekel v eno bližnjih jam, kjer ga je pa zajelo naraslo vodovje, ki je v njem utonil. Poklicani zdravnik domneva, da je doletela nezna- nega pastirja usodna nesreča že v oktobru 1943.

Med letalskim alarmom okradena. Ob zadnjem letalskem alarmu v Gorici je od- nesla neka trafikantinja vso zalogo cigaret in tobaka v svoje zasebno stanovanje, na kar se je zatekla v bližnje zaklonišče. Ko je bilo konec alarma in je prišla domov, ni bilo več tobaka. Policija je tatinskega zli- kovca že zajela.

Drzni rokavljak izropal trafiko. 35- letna Viktorija Felettto, ki ima trafiko v ulici Favetti 21, je imela te dni neprijeten doživljaj. Hotela je ravno iz trafike, da gre kupit kruh v neko bližnjo pekarno, ko se je pojavil v trafiki neznanec in ji s samokresom v desnici velel, naj ne od- pre ust. Neznanec je zatem dal znak in sta pridrla v trafiko dva padjaša. Pre- taknili so vse kote trafike ter odnesli 600 zavojčkov ljudskih cigaret, 190 kg soli in 1500 lr gotovine. Dočim sta dva od njih spravljala blago iz trafike, je tretji stra- žil Felettto, proti kateri je imel naperjen samokres. Vsi trije so nato izginili. Za njimi poizveduje policija.

Kmetovalci, posadite na ona mesta, kjer seme solnčnic ni vzklilo. Novo seme, ki ga dobite na občinskem uradu. Ker je to seme dobro kaljivo, dajte v eno jamico po 2 do 3 zrna. Sadite tudi čim več buč med koruzo in solnčnicami ter ob robu njiv. Tako boste lahko v čim večji meri zadostili zahtevam naredbe o obvezni sa- diti oljnih rastlin.

Iz Srbije

Priznanje srbskim zdravnikom. Nemški vojaški poveljnik za jugovzhod je poslal srbskemu ministru za delo, socialno skrb- stvo in zdravstvo, Tanasiju Diniću, po- hvallno pismo za delo srbskih zdravnikov o priliki sovražnih letalskih napadov.

Smrt pri terorističnem napadu na Beo- grad. Dne 16. aprila je bil ubit pri letal- skem napadu na Beograd višji deseterik Herman Rotschedl. Pekopali so ga na po- kopališču za junake v Beogradu dne 18. aprila. Ob isti priliki je bil ubit tudi višji računski mojster nemškega letalstva Lud- vik Löscher iz Gradca.

Beleznica

KOLEDAR:

Sreda, 17. maja: Paskal, Jošt, Bruno.

DANASNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Indijski nagrobni spome- nik.

Kino Sloga: Vestnost obmejnega urad- nika.

Kino Union: Njegova najboljša vloga.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5. Deu- Kijanšek Dia, Gosposvetska cesta 4, Bo- hinc ded., Rimska cesta 31.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 17. maja: ob 18. Azazel. Red A. Četrtak, 18. maja, ob 18: Zemlja. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

AZAZEL

Ivan Pregelj: »Azazel«. Drama v štirih dejanjih (petih slikah). V glavnih vlogah: Jan, Umar-Boltarjeva in Vl. Skrbinec. Režiser: M. Skrbinec. Scena: arh. V. Gajšek. Kostumi: Vilfanova.

Strindbergova »Nevesta s krono« name- sto prelozene Moretove »Done Diane«. Ker se zaradi obolelosti in tehničnih ovir premiera »Done Diane« ne more vršiti ob določenem času, bodo dobili abonenti med tem predstavo »Nevesta s krono«, ki je bila že v začetku sezone določena za abo- nma, a se zaradi dolgotrajne obolelosti Mi- re Danilove ni mogla vršiti. Red Prvi bo imel »Nevesto s krono« 23. t. m. v torek.

OPERA

Sreda, 17. maja: ob 18: Manon. Red Sreda. Četrtak, 18. maja, ob 18: Don Juan. Red Četrtak.

J. Massenet: »Manon«. Opera v štirih dejanjih (šestih slikah). Osebe: Manon Lescaut — Heybalova, Pousette — Bar- biceva, Javotte — Baukartova, Rosette — Jančarjeva, Chevalier des Grioux — Li- pusček, grof des Grioux — Betteto k. g. Lescaut, Garde du Corps, bratranec Ma- none — Janko, Guillot de Marfontaine — M. Sanci, Bretigny — Dolničar, 1. gar- dist — Langus, 2. gardist — Mencin- sergent — Jelnikar. — 1. slika se godi na dvorišču gostilne v Amiensu, 2. v stano- vanju des Grioux v Parizu, 3. Cours la Reine, 4. v seminaru St. Sulpice, 5. v ho- telu Transylvanija, 6. na cesti v Havre. Scenograf: inž. E. Franz. Kostumi: D. Kačerjeva.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SREDA, 17. MAJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30—7.40: poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.), koračnica. 12.00 do 12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45 do 14.00: Veseli zvoki za premor. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Otroška ura — vodi Slavica Vencajz. 17.45—18.15: Drobni napevi. 19.00—19.30: Slovenske pesmi poje tercet sester Dobroslav. 19.30—19.45: Po- ročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45 do 20.00: Glasbena medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Ljubljani- ski komorni duo Trost-Slavs. 21.00—22.00: Radio zapoje vsakemu svojo. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. 22.10—23.00: Glasba za lahko noč.

Kultura

Deveti simfonični koncert

Simfonični večer, ki je bil v ponedeljek v okviru javnih koncertov ljubljanske radi- ske postaje, je imel na sporedu kot osrednjo točko novo Škerjančevo simfonijo, peto v vrsti dosežanih skladatelskih simfonij. Po dolžini kakor po vsebinski tehnosti naj- pomembnejša ali kot novost najzanimivejša med ostalimi skladbami na sporedu je s strani izvajalcev zahtevala napor, s strani poslušalcev pa je bila deležna pozornega sprejemanja, kakor ne še zlepa kako novo domače delo.

O Škerjanec se je bilo na tem mestu že mno- go napisanega. Njegov zaljubljeni veliki uspeh je bil svetovskeni celotni večer njegovih simfoničnih skladb, ki je vsaj v prezezu orke- stralnih del pokazal njegovo izredno umet- niško osebnost in pomen. Od takrat je Škerjanec ustvaril še dve večji simfonični deli — vsaj kolikor je javno znano. Sta to četrta in peta simfonija, nastali v priner- no, ma jako kratkem času in tudi v kratkem razdobju, če upoštevamo, da zorijo dela tako velikega obsega le počasi in da je že sámo ročno delo izpisa partituro le sad poštenega truda. Četrta simfonija je zložena zgolj za godala, peta pa za velik simfonični orkester.

Škerjanec se je dosežaj idejno-glasbeno udeleževal na ravni nekakega večrega razpoloženja, ki je ustvarjalo igriva, skoraj lahkovina dela, katerim seveda ni manj- kalo ne arhitektonske tehte izdelanosti, niti tematične globine, niti instrumentalno mojstrsko izdelanosti mest. Prvi koraki iz te lirčne, skoraj lilične, tu in tam heroične, le redkokdaj tragične ubranosti njegove glasbe so bili storjeni že z njegovim klavir-

matično je simfonija nedeljiva enota. Kar smatramo za vzor motivične gradnje, namreč arhitektonsko rast iz ene same motivične celice, je tu odlično doseženo.

Zato tudi učinkuje delo tako zlit, reza- no iz istega kosa plemenite kovine. In- strumentalna figure, ki jih impresivizem tako rad uporablja zaradi barve same, ni- so tu nikdar ponizane na smoter neke barve, temveč

